

Forsvarsdepartementet

2. september 2022

Overordnet policy for forsvarssektorens forvaltning av rettigheter til immaterielle verdier (IP) og royalty

Bakgrunn

Trekantsamarbeidet mellom forsvarssektoren, forskningsmiljøene og forsvarsindustrien har i en årrekke resultert i leveranser av materiell, tjenester og systemer til Forsvaret av høy kvalitet. Videre har dette samarbeidet bidratt til å utvikle norske industribedrifter og gjøre dem konkurransedyktige internasjonalt. Dette har vært viktig for å styrke Forsvarets evne til å løse oppgavene, Norges bidrag til nødvendig og relevant kapabilitetsutvikling i NATO og til å understøtte en internasjonalt konkurransedyktig forsvarsindustri.

Inn i dette samarbeidet bringer partene ofte med seg kompetanse og teknologi, herunder immaterielle verdier (IP) av betydning for det videre samarbeidet om ny teknologi. Det er grunnleggende at eierforhold og bruksrettigheter til IP, herunder praktiseringen av immaterielle rettigheter og royalty er avklart og kjent i sektoren og for leverandører.

En profesjonell og tydelig forvaltning av ordningen med immaterielle verdier (IP) er viktig for samarbeidet mellom forsvarssektoren og industrien, og bidrar til å ivareta hensyn til forutsigbarhet, omdømme og effektivitet.

Policyen skal gi overordnede føringer for etatene i sektoren og legge til rette for hensiktsmessig utnyttelse av forsvarssektorens og samarbeidspartners IP, slik at den samlede IP kan nyttiggjøres til beste for Forsvaret, industrien og samfunnet for øvrig.

Ivaretagelse av IP i forsvarssektoren kan i særlige tilfeller skille seg noe fra sivile organisasjoner ved at forsvarssektoren er underlagt strengere kontroll for beskyttelse av

kritisk forsvarsteknologi, og ved at man skal fremme norsk forsvarsindustri konkurransefortrinn og eksport til allierte og partnere.

Policyen kommer i tillegg til reguleringer i anskaffelsesregelverket for forsvarssektoren (ARF). ARF er en intern instruks av 2013 og gjelder for Forsvarsdepartementet med underliggende etater (Forsvaret, Forsvarsbygg, Forsvarsmateriell og Forsvarets forskningsinstitutt).

Immaterielle rettigheter (IPR)

Retningslinjene og prinsippene for forvaltningen av immaterielle rettigheter, jf. ARF kapittel 24, er ikke uttømmende. Det er forutsatt at hver etat må konkretisere og praktisere regelverket innenfor disse prinsippene. Formålet med forsvarssektorens IPR-strategi er å understøtte Forsvarets kampevne, sikre sektoren tilgang til moderne teknologi og ivareta hensynet til innovasjon i norsk forsvarsindustri.

Royalty er godtgjørelse for kommersiell utnyttelse av immaterielle rettigheter.

Eierskap og bruksrettigheter til immaterielle rettigheter og eventuelle krav til royalty skal fremgå av forespørsel, konkurransegrunnlag og i den aktuelle kontrakten.

Hovedregelen ved anskaffelser til forsvarssektoren er at leverandøren skal ha eierskap til de immaterielle rettighetene som frembringes under kontrakten (forgrunnsinformasjon) og at forsvarssektoren skal inngå såkalt ikke-eksklusive lisensavtaler, så lenge dette oppfyller sektorens behov, og fremstår som det økonomisk mest fordelaktige alternativet. Dette innebærer at forsvarssektoren kun skal sikre seg nødvendige bruksrettigheter, og vil da ikke ha enerett til å rå over de immaterielle rettighetene. Samtidig skal forsvarssektoren normalt, uten krav på vederlag fra leverandøren, ha rett til å benytte teknisk dokumentasjon for å beskrive grensesnitt og funksjonalitet i forbindelse med anskaffelse eller integrasjon av materiell der slik dokumentasjon har relevans.

Unntaksvis kan forsvarssektoren inngå en avtale om overdragelse av eierrettigheter eller eksklusiv lisens til seg, når det bl.a. framstår som det økonomisk mest fordelaktige alternativet eller det foreligger tungtveiende sikkerhetsbetraktninger.

Når forsvarssektoren mottar IP som del av en kontrakt, skal denne beskyttes i samsvar med gjeldende taushets-/sikkerhetsbestemmelser. Det skal foreligge gode, etablerte rutiner og forutsigbare prosedyrer for håndtering av denne typen informasjon, slik at informasjon ikke kommer på avveie eller tilfaller en tredjepart uten at dette på forhånd er avtalt mellom partene.

Forgrunnsinformasjon er informasjon som skapes eller utvikles i gjennomføringen av et samarbeids-/utviklingsprosjekt. Dette skjer normalt i forbindelse med et konkret anskaffelsesprosjekt, eller i FoU-prosjekter forut for en anskaffelse.

Forgrunnsinformasjon fra et anskaffelsesprosjekt kan være av betydning for senere oppdateringer og vedlikehold, eller for evnen til å gjenskaffe i tilfelle leverandør har gått

konkurs eller lagt ned sin virksomhet. Av den grunn må forsvarssektoren sikres rett til å bruke forgrunnsinformasjon fra prosjektet til senere anskaffelser og eventuelle etterfølgende konkurranser. Hensynet til å skjerme forretningshemmeligheter og konkurransesensitiv informasjon må ivaretas.

Slike avtaler skal være tydelige i sine beskrivelser og skal ikke gi forsvarssektoren rett til å dele rettigheter/forgrunnsinformasjon til tredjeparter om ikke dette spesifikt er avtalt. Således skal forsvarssektoren, spesielt i forbindelse med senere konkurranser, som hovedregel benytte aggregerte ikke-sensitive resultater fra forgrunnsinformasjonen for bruk i en anskaffelse overfor tredjepart. Nærmere regulering av dette forholdet må gjøres i avtaleteksten.

Eierrettigheter til et produkt som følge av forgrunnsinformasjon generert gjennom et FoU prosjekt forut for en (potensiell) anskaffelse, forblir normalt hos leverandøren. I forsvarssektoren vil normalt Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) håndtere slike prosjekter.

Bakgrunnsinformasjon, dvs. den informasjon en part tidligere har utviklet eller på annen måte skaffet seg rettigheter til og bringer med seg inn i et prosjekt, tilhører i utgangspunktet den som bringer bakgrunnsinformasjonen med seg i prosjektet. Forsvarssektoren skal i utgangspunktet basere seg på en ikke-eksklusiv bruksrett til bakgrunnsinformasjon som er nødvendig for å utnytte forgrunnsinformasjon tatt frem i et prosjekt. Imidlertid vil det i de tilfeller det bl.a. foreligger svært tungtveiende sikkerhetshensyn, jf. ARF, kunne være nødvendig å sikre seg overdragelse eller eksklusiv lisensavtale til bakgrunnsinformasjon. Forholdene knyttet til bakgrunnsinformasjonen må konkretiseres nærmere i avtaleteksten.

Konfidensialitet, og forpliktelser til å sikre at informasjon ikke deles uten etter samtykke, skal ivaretas i avtaleteksten.

Royalty

Som hovedregel skal det ikke kreves royalty som overstiger 5% av salgspris av et produkt, eller delkomponenter av et system når forsvarssektoren har finansiert en utvikling eller anskaffelse. Regelverket skal praktiseres slik at forsvarssektoren som hovedregel frafaller royaltykrav normalt når sektorens eget bidrag er tilbakebetalt. Den enkelte kontrakt skal fastsette når royalty skal opphøre.

Når det gjelder immaterielle rettigheter som forsvarssektoren selv har tatt frem, skal lisensavtaler med industrien baseres på de krav som må stilles for at forsvarssektoren kan operere som én markedsaktør, jf. krav som følger av reglene for statsstøtte.

Forsvarssektoren skal i utgangspunktet betraktes som én aktør, dvs. det skal ikke kreves royalty for samme forhold flere ganger av ulike etater. FFI forvalter royalty ved lisensiering av sektorens IPR til industrien, mens FMA forvalter sektorens mulighet til å kreve royalty for utvikling finansiert ved investeringer sektoren gjør via sine investeringsanskaffelser. Samlet sett skal som hovedregel ikke royaltykravet overstige 5% for det samme produktet.

Det skal normalt ikke stilles krav om royalty i forsknings og utviklingskontrakter når forsvarssektorens bidrag til utviklingen ikke overstiger 5 millioner kroner. Dette gjelder uavhengig av fra hvilket kapittel/post finansieringen hentes. Frafall av royaltykrav kan vurderes for små og mellomstore bedrifter i tidlige faser av et utviklingsløp der forsvarssektoren bidrar med finansiering i et produkts oppstartsfase, eller ved andre relevante forhold. Eventuelt frafall innvilges av Forsvarsdepartementet